

Krizový plán

1. Úvod

2. Co dělat když...

1. Rodiče žáků
2. Pedagogové
3. Metodik prevence a výchovný poradce

3. Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

1. Při nálezu neznámé látky
 1. První možnost
 2. Druhá možnost
2. Při ohrožení zdraví žáka
3. Při podezření, že žák zneužívá návykové látky (časná intervence)
 1. Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník provede...
 2. Po důvodném podezření

4. Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo páchaní trestné činnosti, plnění oznamovací povinnosti

1. Šetření a výslech policí
 1. Vstup policie do školy
 2. Předvolání a předvedení žáka, podání vysvětlení a výslech
 3. Oznamování trestné činnosti

5. Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany

1. První krok: Odhad závažnosti onemocnění
2. Druhý krok: Rozhovor s informátory a obětí
 1. Rozhovor s informátory (osoba, která na problém upozornila)
 2. Rozhovor s obětí
3. Třetí krok: Vytipování vhodných svědků
4. Čtvrtý krok: Individuální rozhovory se svědky
5. Pátý krok: Ochrana oběti
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
7. Sedmý krok: Výchovná komise
 1. Příklad postupu výchovné komise
8. Osmý krok: Rozhovor se zákonnými zástupci obětí
9. Devátý krok: Práce s celou třídou
10. Strategie vyšetřování
 1. Postup při vyšetřování
 2. Cíle vyšetřování
 3. Taktika vyšetřování

6. Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany

1. Odhad závažnosti situace
2. Strategie vyšetřování
3. Závěry vyšetřování

1. Úvod

V RÁMCI PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ, JAKO JE ŠIKANA, DROGY, MENTÁLNÍ ANOREXIE, BULIMIE, SEBEVRAŽEDNÉ POKUSY ATD., JE POTŘEBA VĚNOVAT ZVÝŠENOU POZORNOST JAKÝMKOLIV ZMĚNÁM V CHOVÁNÍ I PROSPĚCHU, KTERÉ SE U JEDNOTLIVCE PŘÍPADNĚ V KOLEKTIVU VYSKYTNOU. PŘI JAKÉKOLIV ZMĚNĚ CHOVÁNÍ NEBO I PODEZŘENÍ JE VŽDY NUTNÉ:

2. Co dělat když:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny,
- o zjištěných poznacích informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce,
- pokud se změna týká celého kolektivu, přenechat šetření na metodikovi prevence, který je proškolený v řešení sociálně patologických jevů,
- třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky, zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

2.1 Rodiče žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupů řešení školy. Mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitelku školy a žádat přešetření situace.

2.2 Pedagogové při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí apod. upozorní zákonné zástupce. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci na odbor péče o dítě a policii.

2.3 Metodik prevence a výchovný poradce

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče jsou informováni kdo je:

Metodik prevence: Mgr. Pavla Vondráková

Výchovný poradce: Mgr. Petra Votrubcová

3. Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

3.1 Při nálezů neznámé látky:

3.1.1 První možnost:

1. Zajistí-li pedagog podezřelou látku a je podezření, že se jedná o drogu či jinou škodlivou látku, **v přítomnosti dalšího člena pedagogického sboru uloží tuto látku do obálky.**
2. Na obálku napíše **datum, čas a místo zajištění látky, příp. komu byla odebrána, podepíše se a uvede jméno svědka.** Obálku přelepí, opatří razítkem školy a uschová ji do školního trezoru.
3. Poté je nutno bezodkladně **vyrozumět policii.** Identifikaci provede vždy policie, nikoli zaměstnanec školy. Při převzetí neznámé látky policistou si škola nechá tuto skutečnost **písemně potvrdit.**
4. Pokud je zajištěna podezřelá látka u dítěte, které jeví známky otravy, předá se látka stejným způsobem uložena přivolanému lékaři.

3.1.2 Druhá možnost:

1. Pedagog neznámou látku **ponechá na místě nálezů.**
2. Bezodkladně **zavolá policii.**
3. Do příjezdu policie **zajistí dohled** na místě nálezů, příp. zadrží žáka, u něhož byl nález učiněn.

3.2 Při ohrožení zdraví žáka:

V případě ohrožení zdraví žáka v důsledku podezření na požití omamné látky se posupuje následovně:

- Dítě jevící příznaky užití omamné látky je **odvedeno ze třídy** do místnosti, kde zůstane po dobu, než si pro něj přijdou rodiče nebo lékařská služba. Pedagog zajistí nad dítětem **dohled dospělé osoby**.
 - Škola **bezodkladně informuje rodiče** žáka nebo jeho zákonné zástupce o blíže nespecifikovaných zdravotních potížích žáka, rodiče jsou vyzváni k tomu, aby si dítě co nejdříve vyzvedli ze školy, neboť je nutné lékařské vyšetření.
1. **Rodič si do školy pro žáka přijde:**
 - Je seznámen se zdravotními potížemi
 - Škola apeluje na rodiče, aby s dítětem navštívil lékaře.
 - Pedagog odkáže rodiče na odborníky na specializovaných pracovištích (PPP apod.)
 2. **Rodič si do školy pro dítě nepříjde:**
 - Škola přehodnotí zdravotní stav žáka, pracovník školy **zavolá lékařskou službu** nebo **zajistí převoz k lékaři s doprovodem dospělé osoby**.
 - Rodič je o postupu školy předem informován.
- Škola **vyhotoví zápis** o průběhu celého případu a stanoví postup, jak zamezit případnému výskytu žáka pod vlivem omamné látky nebo výskytu podezřelé látky ve škole:
 - Ve **školním řádu** je uveden zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Při porušení daného ustanovení školního řádu:
 - Následně proběhne **třídní schůzka rodičů**, seznámení s účinky a příznaky užití návykových látek, jak se škola k případu postaví, jak bude pracovat s rizikovou třídou v preventivní oblasti, rodiče jsou vybídnuti ke spolupráci při výskytu sociálně nežádoucího chování, jsou seznámeni s náplní práce a konzultačními hodinami metodika prevence a výchovného poradce. Jsou dále seznámeni s tím, že dítě pod vlivem návykové látky ve škole porušuje vnitřní řád školy.
 - Žák, který prokazatelně užil omamnou látku v areálu školy a tím porušil řád školy, bude **kázeňsky potrestán**.
 - Škola **vyzve** nejrychlejší cestou **rodiče žáka** k jednání se školou. Seznámí rodiče se všemi skutečnostmi případu, porušením řádu školy, návrhem výchovného opatření, který schválila a doporučila pedagogická rada. **Škola doporučí rodičům žáka specializovanou pomoc odborníků, vyhotoví dva zápisy z jednání**, jeden obdrží rodiče žáka, druhý zůstane uložen ve škole. Škola nabídne rodičům pomoc – monitorování, pravidelné schůzky TU, ŠMP, VP, vedení školy.
 - **Žáci jsou obecnou formou seznámeni s případem** a jsou upozorněni na závažnost držení, přechovávání a užívání návykové látky a to nejen v areálu školy.
 - **Třída**, v níž se problém objevil, **bupe pečlivě sledována**.
 - Škola informuje sociální odbor v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou nebo alkoholem nebo je v akutním ohrožení zdraví po požití drogy.

3.3 Při podezření, že žák zneužívá návykové látky (časná intervence):

3.3.1 Metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, pověřený pracovník provede:

- **diskrétní šetření** – zjistí citlivě co nejvíce informací (od spolužáků, rodičů, z poradny apod.)
- **pohovor s dítětem** – podle vztahu pracovníku s dítětem buď osobně, nebo za přítomnosti jiného učitele, nebo jiné osoby (psychologa, sociálního kurátora, pracovníka oddělení pro dítě, kontaktního centra apod.). Doporučí mu rozhovor s odborníkem (Linka důvěry, PPP, zdravotní zařízení, SVP apod.)

3.3.2 Po důvodném podezření:

1. citlivě **informuje rodiče nebo** zákonné zástupce a upozorní je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy – nebezpečí z předávkování a trvalého zdravotního poškození, včetně vzniku návyku a ohrožení života.
2. v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola sociální odbor
3. pokud není v silách školy společně s rodiči problém vyřešit, doporučí další odbornou pomoc

4. Postup školy při šetření zneužívání návykových látek nebo páchaní trestné činnosti, plnění oznamovací povinnosti

4.1 Šetření a výslech policií:

4.1.1 Vstup policie do školy:

Zaměstnanci školy se snaží o maximálně dobrou spolupráci a vzájemný respekt.

4.1.1.1 Policista je povinen prokázat se – stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem nebo odznakem služby kriminální policie.

4.1.1.2 V případě pochybností o totožnosti policisty si zaměstnanec školy ověří totožnost telefonickým dotazem na pracoviště policie.

4.1.1.3 Ředitel nebo jeho zástupce se seznámí s předmětem policejního úkonu a důvody, jež k němu vedou.

4.1.2 Předvolání a předvedení žáka, podání vysvětlení a výslech:

Policie může vyžadovat podání vysvětlení, provádět výslech, předvolat nebo předvést žáka mimo školu. Výslech se provádí zpravidla policisty v občanském oděvu, převezení za použití civilního vozidla.

4.1.2.1 Škola zajistí dohled dospělou osobou po celou dobu služebního zákroku i služebního úkonu, a to i v případě, že je proveden ve škole. Písemně je zaznamenáno číslo policisty, jméno převáženého dítěte a datum. Po ukončení procesu je žák předán zpět do školy nebo je předán zákonnému zástupci.

4.1.2.2 Vyrozumění rodičů provádí policista předem (u osoby mladší 15 let informuje také orgán sociálně právní ochrany mládeže), v případě, že tak neučinil, informuje rodiče třídní učitel – o způsobu vyrozumění se domluví s policistou.

Policista může úkon provést i v případě, že vyrozumění rodiče nelze zajistit a provedení úkonu nelze odložit. Podle zákona mohou být mladiství vyslýcháni i bez účasti osob vykonávajících dohled nad nezletilými.

4.1.2.3 Na požádání policie ředitel školy poskytne vhodnou místnost k šetření žáka ve škole, zajistí také pedagogický dozor. Osoby přibrané k výslechu (dozor) mohou navrhnout odložení úkonu na pozdější dobu a v průběhu provádění takového úkonu navrhnout jeho přerušování nebo ukončení, pokud by provedení úkonu nebo pokračování mělo nepříznivý vliv na psychický stav vyslýchaného žáka.

Pro děti a mládež platí v plné míře **presumpce nevinny**.

4.1.3 Oznamování trestné činnosti:

4.1.3.1 V případě, že je zaměstnanec školy svědkem trestné činnosti nebo se o ní dozví, **ohlásí to řediteli školy**. Je proveden písemný zápis.

4.1.3.2 Škola celou záležitost oznámí **Policii ČR**.

Trestnou činností se rozumí užívání omamných látek, gamblerství, šikana, týrání, vraždy, loupeže, pohlavní zneužívání, znásilnění, majetková trestná činnost, vystavení šikaně či týrání, příp. jinému nežádoucímu zacházení ve škole i mimo školu.

5. Postup školy při diagnostice a vyšetřování šikany:

Škola je povinna řešit šikany ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Diagnostiku a vyšetřování šikany provádí osoba, která má sílu celý proces ustát. Důležité je mít oporu (vedení školy, kolegové, ...).

5.1 První krok: Odhad závažnosti onemocnění

okamžitě informovat výchovnou komisi (vedení školy, ŠMP, VP, TU) - velmi důležité je určit, zdali vzniklý problém vyřešíme sami nebo jestli zahájit spolupráci s odborníkem.

4 kritéria:

1. způsob chování, výpovědi obětí a svědků,
2. závažnost a četnost agresivních projevů,
3. čas – jak dlouho šikanování trvá,
4. počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, plán řešení a vymezení rolí – jednotný postup

5.2 Druhý krok: Rozhovor s informátory a obětí (ŠMP+VP+TU nebo vychovatelky ŠD)

5.2.1 Rozhovor s informátory (osoba, která na problém upozornila)

- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- chránit zdroj a obsah informací
- zvýšit pozornost ve třídě, kde se problém objevil
- ověřování informací
- po odchodu informátora si vše zapsat

5.2.2 Rozhovor s obětí

- rozhovor vést diskrétně, aby o něm ostatní nevěděli
- nereagovat obranně
- nezpochybňovat
- ověřovat výpovědi
- neslibovat něco, co nemůžeme splnit
- vše zapsat

5.3 Třetí krok: Vytipování vhodných svědků

- spolupráce s informátory (důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí
- výslech svědků nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (ochrana obětí)

5.4 Čtvrtý krok: Individuální rozhovory se svědky

- nekonfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonné zástupce
- konfrontaci svědků připustit, pouze při protichůdných informacích

5.5 Pátý krok: Ochrana oběti

- zvýšená pozornost v kolektivu - zpřísnit dozory (kontrolovat pohyb dětí na WC, cestou do školy a ze školy, po dobu šetření je možné se souhlasem vedení nechat oběť doma atd.)
- doporučit rodičům odborníka z PPP, SVP nebo jinou vhodnou instituci

5.6 Šestý krok: Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- popis a zmapování vzniklé situace
- utřídění informací (porovnání důkazů, znalost vztahů v kolektivu)

5.7 Sedmý krok: Výchovná komise

- výchovná komise + rodič + odborník - (postih agresora – odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikánování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 5 – výchovná opatření)

5.7.1 Příklad postupu výchovné komise:

- Úvod, přivítání
- Seznámení rodičů s problémem
- Postoj školy k nevhodným projevům chování – vedení školy
- Vyjádření zákonných zástupců žáků
- Návrh zákonných zástupců, jak zlepšit situaci svého dítěte (agresora)- spolupráce se školou
- Seznámení rodičů s možnými řešeními, které navrhuje škola
- Dohodnout se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - TU
- Zpětná kontrola - TU
- Upozornit rodiče na možnost dalších přísnějších výchovných opatření v případě selhání

Zákonní zástupci žáků by měli být zváni na jednání ve škole jednotlivě, písemnou formou. Z každého jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, předmět jednání, závěrečná ustanovení, podpisy všech zúčastněných a souhlas rodičů s navrhovaným opatřením.

5.8 Osmý krok: Rozhovor se zákonnými zástupci obětí (výchovná komise)

- informovat zákonné zástupce o zjištění, závěrech, případně dalších opatřeních
- časový horizont pro sledování situace - 14 dní informace o situaci – rodinné a školní klima
- spolupráce (ochrana oběti)

Konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- Pedagogicko-psychologická poradna,
- praktický lékař,
- Středisko výchovné péče aj.

5.9 Devátý krok: Práce s celou třídou

- uzavření celé záležitosti vedením školy ve třídě (VP, ŠMP, TU)
- nastavení pravidel v kolektivu - TU + ŠMP a informování pedagogického sboru
- sledování třídy
- cíleně pracovat na zlepšení vztahů v kolektivu, v případě pokračující šikany kontaktovat ŠMP, VP, popřípadě odbornou instituci

5.10 Strategie vyšetřování:

Hlavní zásady:

- je třeba ochránit informátory před pomstou agresorů
- vyšetřování obětí i svědků, ale i agresorů je realizováno tak, aby ostatní nemohli vyhodnotit, co kdo řekl

5.10.1 Postup při vyšetřování:

1. rozhovor s informátory a oběťmi
2. nalezení vhodných svědků
3. individuální rozhovory se svědky
4. zajištění ochrany obětem
5. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi, nikdy nekonfrontovat oběť a agresora

5.10.2 Cíle vyšetřování:

1. Kdo je obětí? Kolik je obětí?
2. Kdo je agresorem? Kolik jich je?
3. Kdo je iniciátorem, kdo se pouze účastní?
4. Co, kdy, kde a jak konkrétního dělali agresori obětem?
5. K jakým závažným agresivním projevům došlo?
6. Kde byli a co dělali ostatní svědkové?
7. Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné zapsat a uspořádat do důkazního materiálu.

5.10.3 Taktika vyšetřování:

- pružná, alternativní
- závisí na věku dětí a na dalších okolnostech
- u pokročilé šikany je taktika razantnější a důraznější
- metody musejí mít vždy charakter překvapení a skrytosti

6. Krizový scénář při zjištění pokročilé šikany:

6.1 Odhad závažnosti situace

1. **chování, spolupráce, vztahy, celková atmosféra:**
strach, napětí, nesvoboda; souhlas s jednáním a normami agresorů, obviňování oběti, popírání násilí, špatná spolupráce svědků, popírání, odmítání vypovídat ze strachu z následků, ustrašenost oběti - sebeobviňování
2. **závažnost a četnost agresivních projevů:**
brutální projevy výsledkem delšího vývoje šikanování
3. **doba, po kterou šikanování probíhá:**
probíhá-li déle než tři měsíce, jedná se o rozvinutější formu šikany

Při odhadu závažnějších forem a stádií šikanování je závazný krizový plán, který upravuje:

- způsob ochrany oběti
- povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- žádost o spolupráci specializovaného odborného zařízení
- zajištění spolupráce a organizačních podmínek
- opatření – školní řád, klasifikační řád, pracovní řád
- způsob další práce se třídou

6.2 Strategie vyšetřování

- zajištění bezpečí oběti, příp. informátora
- zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích
- rozhovor s informátory, obětí – dokumentace poskytnutých údajů
- zahájení spolupráce s odborným zařízením – odborník na vyšetřování šikany, policie
- poskytnutí dosavadních dostupných informací, zajištění organizačních podmínek vyšetřování – místnost, součinnost

6.3 Závěry vyšetřování

- součinnost s dalšími subjekty – rozdělení kompetencí
- zajištění ochrany oběti, informátora (pravidelná setkání, telefonní kontakt, zajištění odborné péče, sledování oběti)
- prokázání a usvědčení agresorů, přiznání
- jednání výchovné komise - realizace opatření
- oznámení o potrestání agresorů – vyjádření stanoviska a postoje školy
- náprava kolektivu - intervenční program ve spolupráci s odborníky, restrukturalizace třídy (vyloučit z kolektivu jádro agresorů, realizace vnějšího nátlaku – kázeňská opatření, výchovná opatření)

V Úštěku 24.8. 2018